

1001-1.071.77.2026

dot. XI.518.29.2025

Pan

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na pismo z dnia 7 kwietnia 2026 r., dotyczące przekazania informacji odnoszących się do postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami, uprzejmie przedstawiam co następuje.

W zakresie danych statystycznych dotyczących postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami za rok 2025 informuję, że zostały one zgromadzone na podstawie informacji przekazywanych przez jednostki organizacyjne prokuratury zgodnie z obowiązującymi w tym okresie wytycznymi Prokuratora Generalnego. W załączeniu przekazuję zestawienie obejmujące wszystkie dostępne dane statystyczne za wskazany rok. Jednocześnie uprzejmie wyjaśniam, że obowiązujące regulacje nie określają obecnie trybu ani zakresu publikacji tych danych, w związku z czym nie zostały one dotychczas udostępnione publicznie.

Odnosząc się do prośby o przekazanie sprawozdań dotyczących spraw o przestępstwa popełnione z pobudek rasistowskich, antysemickich lub ksenofobicznych za lata 2023 i 2024, uprzejmie informuję, że obowiązek ich sporządzania wynikał z wytycznych Prokuratora Generalnego oznaczonych sygnaturą PG VII G 021/54/13, obowiązujących w okresie funkcjonowania Prokuratury Generalnej. Po reformie z 2016 r. zasady monitorowania tej kategorii przestępstw były ustalane przez kierownictwo Prokuratury Krajowej, a od 2023 r. do Departamentu Postępowania Przygotowawczego wpływały jedynie informacje cząstkowe z jednostek

prokuratur regionalnych, na podstawie których sporządzano zbiorcze zestawienia statystyczne. W związku z uchynieniem ww. wytycznych w dniu 5 marca 2025 r. nie sporządzono ogólnego sprawozdania za rok 2024, ponieważ ustała podstawa prawna do wykonywania tego zadania, a nowe wytyczne nie przewidywały analogicznego obowiązku.

W odniesieniu do działań szkoleniowych uprzejmie informuję, że w marcu i kwietniu 2026 r. przeprowadzono jednodniowe szkolenia wstępne dla prokuratorów wyznaczonych do prowadzenia postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami, w których uczestniczyło 102 spośród 103 wyznaczonych prokuratorów. Program obejmował zagadnienia dotyczące znaczenia i skutków przestępczości motywowanej uprzedzeniami, zasad współpracy z Policją, wykładni znamion przestępstw oraz pozyskiwania danych od administratorów portali społecznościowych. Szkolenia te są organizowane cyklicznie i obejmują również przedstawicieli kadry kierowniczej oraz innych prokuratorów, którzy mogą zostać wyznaczeni do pełnienia tej funkcji. W kwietniu 2026 r. odbyło się także trzydniowe szkolenie doskonalące, zrealizowane we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury oraz ODIHR OSCE, z udziałem ekspertów z Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Civitas oraz instytucji FireNet. Obejmowało ono zagadnienia dotyczące środowisk ekstremistycznych, zabezpieczania treści internetowych, wywiadu jawnoźródłowego, zabezpieczania urządzeń elektronicznych, wskaźników motywacji uprzedzeniowej oraz analizy przypadków. Kolejna edycja szkolenia została zaplanowana na kwiecień 2027 r. Wyznaczeni prokuratorzy uczestniczą również w cyklicznych spotkaniach online poświęconych analizie przypadków, odbywających się dwa razy w roku. Ponadto prokuratorzy z Prokuratury Okręgowej w Warszawie udzielają indywidualnych konsultacji prokuratorom rejonowym; od marca do maja 2026 r. przeprowadzono kilkadziesiąt takich konsultacji. W ramach programu ustawicznego szkolenia Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury zrealizowano dwie edycje szkolenia „Zwalczanie przestępstw motywowanych uprzedzeniami”, a kolejne zostały zaplanowane na rok 2026 i ujęte w planie szkoleniowym na rok 2027. Prokuratura aktywnie wspiera również proces szkolenia funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej oraz Służby

Celno-Skarbowej. W 2025 r. przeprowadzono trzy całonocne szkolenia dla ponad 150 funkcjonariuszy Policji, a w maju i czerwcu 2026 r. odbędzie się łącznie 18 regionalnych szkoleń dla około 800 policjantów. W maju 2026 r. odbyło się szkolenie w Komendzie Głównej Straży Granicznej, a w okresie od czerwca do sierpnia 2026 r. zaplanowano kolejne szkolenia w oddziałach i placówkach SG. Szkolenia dla Służby Celno-Skarbowej rozpoczną się szkoleniem bazowym w październiku 2026 r.

W zakresie sprawozdań z analiz materiałów postępowań, o których mowa w zarządzeniu Prokuratora Generalnego nr 4/26 z dnia 11 lutego 2026 r., uprzejmie informuję, że badanie akt będzie prowadzone w sposób ciągły, natomiast sprawozdania będą sporządzane corocznie. Do końca marca każdego roku przygotowywane będzie sprawozdanie obejmujące analizę akt za rok poprzedni.

Odnosząc się do stanu prac nad „Podręcznikiem metodologii prowadzenia postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami”, informuję, że Minister Sprawiedliwości Prokurator Generalny zlecił jego opracowanie Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości. W toku prac opracowano koncepcję formalno-treściową publikacji, przeprowadzono konsultacje z prokuratorami oraz partnerami zewnętrznymi, a także skompletowano zespół autorski. Podręcznik zostanie wydany do końca 2026 r. i obejmie szeroki zakres zagadnień związanych z prowadzeniem postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami, w tym kwestie dotyczące przyjmowania zawiadomień, przesłuchań, zabezpieczania materiału dowodowego, analizy danych telekomunikacyjnych, wywiadu jawnoźródłowego, ekspertyz biegłych, formułowania opisów czynów, pracy z pokrzywdzonymi oraz analizy motywacji sprawców.

Z uprzejmymi pozdrowieniami

w zastępstwie
Pierwszego Zastępcy
Prokuratora Generalnego
Prokuratora Krajowego

Jacek Biłewicz
Zastępca Prokuratora Generalnego

Załącznik:

- zestawienie danych statystycznych przekazanych przez jednostki organizacyjne prokuratury dotyczących postępowań o przestępstwa motywowane uprzedzeniami za rok 2025